

Emrah Çoraman

@coraman

19-11-2019

19:32

Bundan 66 milyon yıl önce; ABD'de, Dakota civarlarında bir tepede oturmuş aşağı düzlükte gezinen dinazorları izliyoruz. Birkaç haftadan beri gökyüzünde minik bir güneş gibi parıldayan cisim bugün baya büyümüş. T-rex sürüsünün alfası da bu cismin farkında ve bir gözü hep onda.

Sabah 10 civarı, cisim çok kuvvetli bir flaş gibi çakıyor. Ses yok; sadece çok kuvvetli, kısa süreli bir parlama. O kadar kuvvetli ki dinazorların birçoğu gözlerini netlemekte zorlanıyor. Huzursuzlanıp hırlamaya başlıyorlar. Alpha T-rex sürüyü ormana doğru yönlendiriyor.

Kafasını çevirip parlamanın olduğu yöne baktığında bir flaş daha çakıyor; bu daha da kuvvetli. Yine ses yok, sadece ışık. Bu seferki o kadar parlak ki sürüdeki dinazorların birçoğunun retinası yanıyor! Yavrular panik halde sağa sola koşuyor. İki flaş arasında geçen süre çok az.

Hayvanlar daha ne olduğunu anlayamamışken yer uğultuyla sallanmaya başlıyor. 10 şiddetinde bir deprem başlıyor! Yer dalgalı bir deniz gibi kabarıp iniyor. Öyle kısa bir deprem de değil. Tonlarca ağırlığındaki dinazorlar yerden havalanıyor; oradan oraya yaprak gibi uçuşuyorlar.

Birçok dinazor, timsaha benzer sürüngen depremin etkisiyle ölüyor. Kocaman cüsseli bu hayvanlar yerden yere çalınırken kafaları, boyunları kırılıyor. Bir kısmı yaralı da olsa kurtuluyor. Ortalık birbirine girmiş durumda. Gücünü toplayanlar tepeye doğru çıkmaya çalışıyor.

Ağaçların arasından çıkanlar, flaşların patladığı yönde gökyüzünün renginin değiştiğini fark ediyor. Mavi önce turuncuya sonra kırmızıya dönüyor. Kırmızı farklı tonlar alıp, koyulaşarak parlaklaşarak üzerlerine doğru gelmeye başlıyor. Arabanın uzun farları gibi büyüyerek geliyor.

Etraf tamamen kızıla büründüğünde bir yağmur başlıyor. Ama gökten yağın su değil cam parçaları ve taşlar! Taşlar ve camlar o kadar sıcak ki zırhlı dinazorların derilerini bile kolaylıkla yakarak geçiyor. Depremden sağ çıkan birçok hayvan bu cam yağmurunda ölüyor.

Depremden önce havalanan Pterosaurların (uçan sürüngenler) kanatları yağın camlardan delik deşik olup düşüyor. Hava o kadar ısınıyor ki ağaç, çalı çırpı ne varsa ateş almış. Pterosaurlar bu ateşe düşüp kavruluyor. Mağaraya; suyun, toprağın altına saklanamayan kimsenin şansı yok!

Bütün bu yaşananlar neredeyse 15 dakika gibi kısa bir süre içerisinde oluyor. Cam yağmurundan yaklaşık bir saat sonra ortalık biraz duruluyor. Hayatta kalan nadir birkaç hayvan kafalarını saklandıkları yerden çıkarıyor. Havanın kızılığı yerine bu sefer karanlığa bırakıyor.

İlk flaştan yaklaşık 2 saat sonra rüzgâr başlıyor; şiddeti giderek artarak fırtınaya dönüyor. Çok geçmeden kulakları sağır edecek bir ses geliyor! İşte bu ses, ilk çakan flaşın sesi. Hemen arkasından da ikinci flaşın sesi. Hiç duyulmamış yükseklikte bir ses!

Bu yazdıklarım tamamen hayal ürünü değil. Tabii ki tam olarak neler yaşandı bilmiyoruz ama bundan 66 milyon yıl önce bir meteor ya da kuyruklu yıldız Dünya'ya çarptı.

JF1 asteroidi Dünya'ya çarpacak mı haberleri çıkınca, bu aralar üzerine okuduğum bu çarpışmayı yazayım dedim.

JF1'le %99.97 ihtimalle çarpışma yaşanmayacak.

JF1'le 66 milyon önce çarpan göktaşı, Chicxulub'u kıyaslarsak JF1 baya minik kalıyor: JF1 kabaca Giza Piramidi büyüklüğünde, Chicxulub ise Everest Dağı kadar!

66 milyon önce çarpan göktaşının adı çarpışmadan geriye kalan kraterin günümüzde bulunduğu yerden geliyor; Meksika'nın Yucatán Yarımadası'nın Chicxulub kasabası.

Hikâyedeki dinazorların yaklaşık 3500 km uzağı. Daha yakındaki hayvanlar muhtemelen pek acı çekmediler.

Çarpışmayla alakalı hesaplanan rakamlar inanılmaz! Chicxulub tahminen saatte 108000 km hızla atmosfere giriyor. İlk flaş bu esnada çakıyor. İkinci flaş da yere çarptığında. Çarpışmanın şiddeti 100 trilyon ton TNT ya da başka bir deyişle 1 milyar nükleer bombaya eşit!

Bu kuvvetli çarpışmanın sonucunda malum sıcaklık, basınç alıp başını gidiyor. Çarptığı yerdeki kayalar cama dönüyor. Gökten yağınlar işte bunlar. Aynı şiddet sanki suya atılan taş gibi yeri dalgalandırıyor. Depremler de bu sebepten. Tabii bu depremler tsunami de yapıyor.

Tsunamilerin yüksekliğinin Empire State gökdeleninin iki katı olduğu düşünülüyor!

Patlamanın oluşturduğu rüzgârsa yaklaşık 1000 km/saatle esmiş; Katrina Kasırga'sının 4 katı bir hızla. İşin daha da vahimi bunlar oldu bitti, birkaç hafta sonra normale döndü olmuyor.

Çarpışma o kadar çok toz kaldırıyor ki gökyüzü birkaç yıl boyunca karanlık kalıyor. Yeryüzüne neredeyse hiç güneş ışığı ulaşmıyor. Dünya soğumaya başlıyor. Güneş göremeyince bitkiler fotosentez yapamıyor, ölüyor. Besin zinciri çöküyor. Aynı çöküş denizlerde de yaşanıyor.

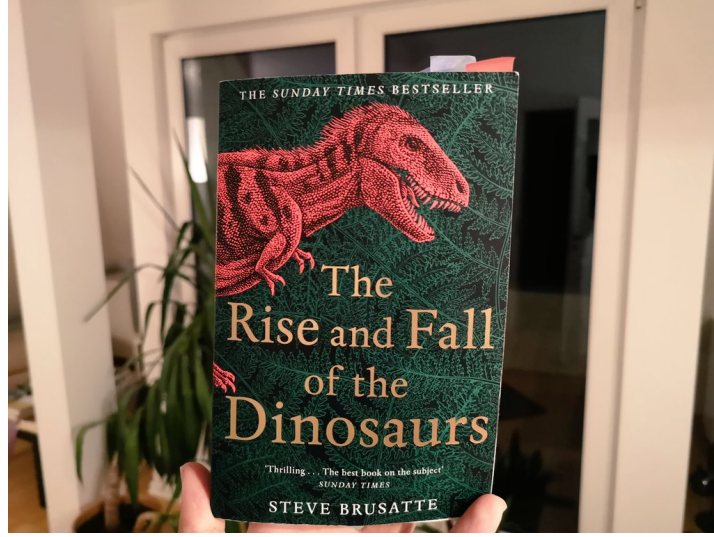
Patlama ve yangınlardan kalan karbondioksit de atmosferde. Malum bitkiler de yok. Arada yağmur yağınca, bu yere asit yağmuru olarak ulaşıyor. Karanlık kalkmaya başlayınca da karbondioksitten ötürü küresel ısınma başlıyor.

Yüzlerce yıl, bilemediniz bin yıl sonra karanlık dağılıyor, hayat `normal` e dönmeye başlıyor. Tohumu kuvvetli olan bitlikler yeniden canlanıyor, bütün bu süreci bir şekilde atlatan hayvanlar çoğalıp yayılıyor. Çarpışma sonrası tüm canlı türlerinin %75'inin nesli tükeniyor.

Kuşlar haricindeki tüm dinazor türleri yok oluyor. 😞

Tüm tarih boyunca bu çapta yaşanan 5 büyük yok oluş var. Dinozorlar 5.'de yok oluyor. Böyle giderse 6.'yı görmek de bize nasip olacak. Sonra Dünya, doğa yine toparlanacak ama o süreç çekilir mi bilemem.

Bu akışı @SteveBrusatte'nin "Dinozorların Yükselişi ve Çöküşü" adlı kitabının son bölümünden aldım (metne uymaya çalışarak, kısaltarak çevirdim. Hatası varsa bendendir). Maalesef Türkçesi yok. Maalesef dinozorlarla alakalı pek Türkçe kitap da yok zaten. Belki bu çevrilir.

@SteveBrusatte Doğa tarihi ne kadar ilginç aslında, değil mi! Yeter ki güzel bir dille anlatılsın (her şey gibi :)). Ben kitabı zevkle okudum; umarım bir nebze yansıtabilmişimdir.

@SteveBrusatte . @SteveBrusatte Thanks for your exiting book; really enjoyed it! I prepared a thread in Turkish as a snapshot of the last chapter. I hope to see your book's Turkish translation as well.

Tivitiko - The most beautiful shape of tweets!

Continue to read: <https://tivitiko.herokuapp.com/thread/GIa1Ck.html>